

Förmågan till storskaliga markoperationer

Arméns väg mot 2030-talet

av Michael Carlén

Résumé

The article states the need for the Swedish Army to adapt to Large Scale Combat Operations, defined by an initial capability to fight with brigades in a division context. Sweden is not alone in this journey; on the contrary, most western countries will need to develop this capability. By adapting and developing the ability to conduct Large Scale Combat Operations Sweden will also create conditions for interoperability within the Land Domain in Nato. Within Large Scale Combat Operations the author argues for five conceptual foundations to be in place; 1) Mission Command, 2) Understanding of a geographical framework, 3) In-Direct method, 4) Combined arms, 5) Digitization of the Army. With a common conceptual framework there is a future need to reflect on Doctrine, Organization, Training, Personnel, Materiel, Leadership, Facilities and Integration. The article initiates these reflections by discussing training.

Scale! Scale, scale, scale scale, the magnitude of this war is incredible. The Ukrainians have thirty-seven frontline brigades. Thirty-seven! Plus dozens more territorial brigades. The Russians have lost almost 2000 tanks.¹

I FEBRUARI 2022 återupptog den ryska regimen sitt militära angrepp på Ukraina. Det strategiska målet att avsätta den ukrainska regimen, degradera Ukrainas militära förmåga liksom förstöra Ukraina som en fungerande stat har efter mer än ett års krig inte uppnåtts.² Den aura av mytbildning som funnits avseende rysk hybridkrigföring och rysk operationskonst efter det inledande kriget och erövringen av Krim 2014 har avtagit. Utöver detta har den ryska armén framstått som oförmögen att leda och genomföra större markoperationer. De ryska bataljontaktiska grupperna har visat sig inkapabla inom ramen för storskaliga

markoperationer i ett konventionellt krig.³ Samtidigt ska den ryska militära förmågan inte underskattas. Ryssland har mobiliserat och uppvisar fortsatt benägenhet till omfattande risktagning för att nå sina strategiska mål. Få länder i Europa, om ens något, kan hantera det massiva antal av dödade och skadade soldater som Ryssland nu accepterar för att nå sina mål.

Arméns utveckling mot 2030-talet kommer att ske i en kontext som präglas av Rysslands illegala och orättfärdiga krig i Ukraina. Ett krig som återigen påvisar storskaligheten, den hårda makten och det råa våldet inom markdomänen.

Bakgrund

I försvarsbeslutet 2020 framgår att Försvarsmakten ska utveckla divisionsnivån i armén. Motivet till detta är betydelsen av att kunna leda armén i kraftsamlingsriktningen likväl som att tjäna som en ledningsnivå för mottagande av arméförband från partnerländer eller framtida allierade.⁴ Utöver divisionsnivån ska armén utveckla fyra brigader, en stridsgrupp och divisionsförband till 2030.⁵ I Överbefälhavarens råd till regeringen i november 2022 och i Försvarsmaktens budgetunderlag för 2024 bekräftas denna utveckling, och Försvarsmakten rekommenderar även en fortsatt utveckling av divisionsnivån, bland annat omfattande anskaffning av raketartilleri, utveckling av divisionsunderättelsebataljon och divisionsluftvärn för att nämna några komponenter.⁶

Förmågan att genomföra strid i större förbandsvolym är på intet sätt ny i armén. I flera decennier utgjorde arméfördelningen den nivå där brigadernas strid samordnades. Den högre officersutbildningen syftade också till att skapa officerare som kunde hantera både fördelningstaktik och gemensamma operationer inom våra militärområden.⁷ Efter Sovjetunionens kollaps och den successiva nedmonteringen av en grundläggande försvarsförmåga försvann inledningsvis våra arméfördelningar och därefter brigaderna. Ett allt större fokus på internationella insatser medförde att kompani- och bataljonsnivån var vår huvudsakliga högre förbandsstruktur inom markdomänen. Något som kanske fungerade inom ramen för stabiliserande operationer men är hopplöst irrelevant i högintensiv strid inom ramen för en storskalig markoperation. Utvecklingen av divisionsnivån blir därför ett viktigt steg för att utveckla arméns förmåga inom markdomänen och vår förmåga att integrera/in-

tegreras i partnerländer eller blivande allierades arméstrukturer.

Sverige är inte heller ensam om att göra denna omvändande resa inom markdomänen.

I början av 2000-talet ställde exempelvis den amerikanska armén (US Army) om från division till att vara brigad-centrerad. Divisionen som förband försvann och utgjorde endast en ledningsnivå. Förändringen låg självklart i tiden utifrån en utveckling avseende hur den amerikanska armén opererade i Afghanistan och Irak.⁸ US Army's utveckling med kapabla brigader men mindre fungerande divisioner för att slåss mot en modern och jämbördig motståndare ifrågasattes dock allt mer.⁹ 2016 gav general Mark A. Milley, då chef över US Army, direktiv om att armén skulle överse och utveckla sin doktrinära grund för att kunna besegra en jämbördig motståndare inom ramen för storskaliga markoperationer – Large Scale Combat Operations (LSCO). Resultatet var att divisionen som förband återetablerades istället för att endast utgöra en ledningsnivå. Denna förändring medförde även behovet av en konceptuell utveckling hos en officerskår som de senaste 15 åren varit helt fokuserad på att genomföra stabiliserande operationer.¹⁰

På ett motsvarande sätt kommer utvecklingen av divisionsnivån att innebära betydande utmaningar för vår armé inom flera områden. Den första och viktigaste utmaning handlar om att tydliggöra hur en större armé ska strida – att skapa en gemensam konceptuell grund. Utgående från detta behöver armén hantera ett antal olika områden så som träning och utbildning, materielanskaffning, organisation, personal, ledning och interoperabilitet.

Artikel gör inte anspråk på att vara allomfattande utan tar upp författarens perspektiv på varför storskaliga markoperationer är vägen framåt för armén, en gemensam

konceptuell grund utgående från detta samt inledande reflektioner över hur detta påverkar både träning och utbildning. En ödmjuk förhoppning är även att inlägget ska uppmuntra till diskussion inom (och utom) armén om behovet av utveckling för att möta de utmaningar som ligger framför oss.

Varför storskaliga markoperationer?

Även om markoperationer är fundamentala för operationer även inom andra domäner genomförs en markoperation i praktiken aldrig isolerat. En markoperation är en del av en större helhet – den gemensamma operationen, sannolikt också i en multinationell kontext. En konceptuell förståelse över hur de olika domänerna mark, sjö, luft, rymd och cyber samspelar med inflytelser av multinationella aspekter är central för arméns utveckling mot 2030-talet. Med beaktande av detta kan operationer inom markdomänen sammanfattas utifrån följande teman; 1) militärt engagemang och säkerhetssamverkan med andra nationer, 2) säkerhetsskapande åtgärder och internationell krishantering, 3) storskaliga markoperationer.¹¹

Att sätta olika typer av markoperationer i stuprör och endast fokusera på en typ är inte ett allomfattande förhållningssätt. Armén måste kunna hantera samtliga teman av markoperationer som nämnts ovan. Samtidigt är storskaliga konventionella markoperationer den mest utmanande och för nationen mest säkerhetshotande situation som vi kan hamna i. Armén måste i detta avseende förmågeutvecklas mot den farligaste situationen som vi har att hantera, även om det innebär att vissa förmågor kommer att saknas inom exempelvis gråzonshantering eller inom internationell krishantering. Detta är dock en mer acceptabel risk än en armé som är oförberedd för ett konventio-

nell krig.¹² Reflektera exempelvis över om vår sjukvårdstjänst ska dimensioneras för att hantera en stor mängd skadade och döda inom ramen för storskaliga markoperationer eller för internationell krishantering. Regeringens styrning till Försvarsmakten ger i detta avseende en tydlig inriktning om det väpnade angreppet som dimensionerande.¹³

Vad vi ytterligare måste förhålla oss till är Nato. Ett kommande Nato-medlemskap utmanar nu gällande försvarsbeslut vad avser förmågekrav som Sverige förväntas bidra med till alliansens kollektiva försvar. I detta kan det finnas en risk att vi fokuserar för utrerat på att möta alliansens kravställningar istället för att upprätthålla en egen grundläggande försvarsförmåga. Den nationella styrkan hos Nato-medlemmarna utgör ett fundament i alliansens kollektiva försvar. Detta ger att en förmågeutveckling inom markdomänen bör ske med fokus på en nationell grundläggande försvarsförmåga. Denna förmågeutveckling bör även ske i linje med alliansens grundläggande utgångsvärden vad avser gemensam försvarsförmåga, ledningsstruktur och förmåga till operationer inom ramen för *warfighting*.

Nato tydliggör exempelvis att *warfighting* inom markdomänen sker med en stor mängd förband traditionellt organiserade i divisioner och armékårer.¹⁴ Vi måste acceptera det faktum att dimensionerande förband för att genomföra markoperationer i Nato är brigader ingående i division(er) ingående i armékår(er) under en Land Component Command. En svensk särlösning med svenska motiv till en annan organisering inom markdomänen är således inte en framgångsfaktor.

Division och armékår utgör ett fundament inom markdomänen då de besitter förmågor som brigadnivån inte kan omfamna. Tiden då markstriden endast utkämpades längs en front med direktriktad eller indirekt eld med några mils räckvidd är förbi. En syn-

kronisering av gemensamma förmågor för påverkan på djupet likväl som skydd för eget försörjningsområde måste hanteras inom markdomänen. Dessa förmågor kommer inte endast ur markdomänen utan det är först på divisions- och armékårsnivå som den gemensamma striden framträder på ett relevant sätt. Utan en utveckling av divisionen kommer armén att slåss utifrån en förlegad bild över en isolerad strid inom markdomänen istället för på ett domänöverskridande sätt. Divisionen är i detta avseende en förutsättning för gemensamma operationer.¹⁵

Utvecklingen av divisionsnivån är ett viktigt steg för arméns förmåga att kunna genomföra en relevant strid i kraftsamlingsriktningen inom ramen för en nationell försvarsoperation. Den är också instrumentell för att integrera eller integreras i en multinationell kontext. Det är en utveckling som även omfattas av vår omvärld. Utgående från detta är det författarens uppfattning att denna förmåga bör utvecklas i tre steg; 1) brigadförmåga i divisions ram, 2) divisionsförmåga, 3) divisionsförmåga i armékårs ram. Med detta som grund, låt oss gå vidare och betrakta en gemensam konceptuell grund för inledningsvis utveckling av brigadförmåga i divisions ram.

En konceptuellt gemensam grund

För det första, uppdragstaktik som ledningsfilosofi utgör arméns själ och ska i alla delar fortsätta att utvecklas. Det handlar om att bli snabbare än motståndaren. Istället för att en situation ska uppfattas, informeras till högre chef, analyseras, beslutas och sedan förmedlas ska det föreligga en anda att agera direkt hos berörd chef. För att nå detta är ömsesidigt förtroende mellan chefer i organisationen likväl som tydlighet i målbilden med en därtill kopplad uppdragsdisciplin ett

fundament. Storskaliga markoperationer är inget undantag utan tvärt om kommer dessa att accentuera kaos, friktion och krigets dimma. Förmågan att hantera denna dimma kommer att vara central hos vår officerskår. Även om det kan föreligga tolkningsutrymmen över vad som utgör *mission command* på engelska är detta ett fundament i genomförandet av LSCO.¹⁶

För det andra, inramning av slagfältet. I detta avseende bör vi lära oss av US Army. Baserat på erfarenheter från Vietnam och Israels dyrköpta erfarenheter under Yom-Kippur kriget 1973 förstod US Army att man behövde förändra sitt sätt att strida mot sovjetiska arméer på den europeiska kontinenten. 1982 lanserades AirLand Battle-doktrinen, som även om den togs fram för mer än 40 år sedan fortfarande har ytterst bärande delar.¹⁷ Den första delen omfattar inramning av slagfältet kodifierat i *Deep, Close* och *Rear*.¹⁸

Deep – omfattar taktisk verksamhet som bara divisionen eller armékåren har möjlighet att genomföra. Den taktiska verksamheten i *Deep* syftar till att forma den strid som sker i *Close* på något till några dygns sikt genom verkan mot exempelvis motståndarens ledning, logistik och reserver.

Close – omfattar den taktiska verksamhet som brigadernas manöverförband bedriver genom eld och rörelse med syftet att nedkämpa motståndarens förband med direkt eller indirekt eld. Den verksamhet som bedrivs i *Deep* och *Rear* skapar förutsättningarna till framgång i *Close*.

Rear – omfattar taktisk verksamhet bakom brigaderna och syftar till att skapa förutsättningar till fortsatt anfall och fortsatt tempo. Inom området prioriteras också skydd av egna kritiska förmågor samt avdelandet och ledning av förband för att konsolidera tagen terräng.¹⁹

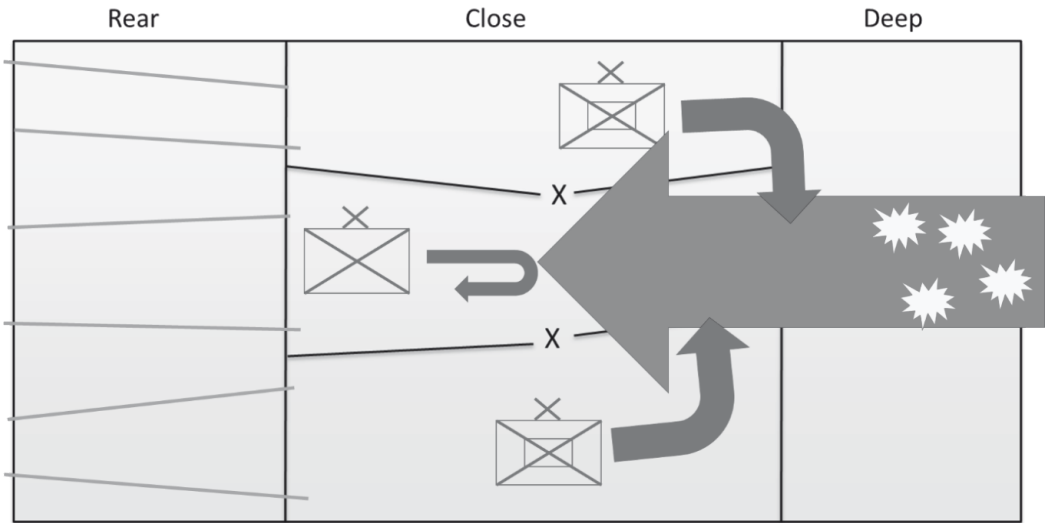

Bild 1: Indelning i Rear, Close och Deep.

Den gemensamma inramning av slagfältet hjälper oss att förstå de olika förmågor som krävs i de olika områdena för att kunna verka i olika tidsperspektiv. Det hjälper oss även att förstå lednings- och lydnadsförhållanden samt behov av organisatorisk utveckling. Exempel på detta är hur vi utvecklar vår ledning och samordning över divisionens bakre område. Det tydliggör även att brigaden inte strider ensam utan som en del i en större helhet – brigadförmåga i divisions ram. Kodifieringen i *Deep*, *Close* och *Rear* återfinns förutom i amerikansk doktrin även inom Nato, vilket således innebär en nödvändig anpassning till en gemensam förståelse i ett kommande medlemskap.²⁰

För det tredje, manövertänkande, utgående från indirekt metod och att undvika motståndarens styrkor. Manövertänkande är väl beskrivet i Doktrin för gemensamma operationer 2020 (DGO 2020).²¹ För arméns del kan dock vissa förtydliganden krävas för att sätta det i en relevant taktisk kontext. Armén kan inte helt undvika en motståndares styrkor utan måste kunna möta dessa

styrkor i duellen på slagfältet även om ledning, logistik och moralen kan vara viktigare att påverka för att orsaka sammanbrott. Vidare behöver manövertänkandet förstås just utifrån den inramning vi diskuterat ovan. Allt för länge har arméns konkretisering av manövertänkande i huvudsak förhållit sig inom *Close* vilket inte tydliggör helheten av begreppet. Exempel på detta kan utgöras av striden på djupet med underrättelse- och jägarförband som en naturlig del i divisionens strid. Direkta eldöverfall tillsammans med en långräckviddig bekämpning för att slå ut motståndarens logistik och ammunitionsförsörjning påverkar dennes förmåga att använda exempelvis artilleriet till sin fördel. Därigenom skapar divisionen genom underrättelser och verkan i *Deep* möjligheter för brigadernas strid i stridsområdet.

För det fjärde, kombinerade vapen. Kombinerade vapen är på intet sätt nytt i armén. De tidigare arméfördelningarnas sammansättning med pansar- infanteri- och norrlandsbrigader genomsyrades av att försöka kombinera olika styrkor i olika system för

verkan. Den brigadutveckling som skett sedan försvarsbeslutet 2015 har skett med beaktande av just detta, dock har det skett med i huvudsak äldre materiel och utan att betrakta brigaden ingående i en större förbandsstruktur. I detta avseende går det att reflektera över hur vi kan skapa brigader med olika styrkor.

Tyngden i de mekaniserade brigaderna krävs för att kunna fälla avgöranden inom markdomänen. Att komplettera dessa med infanteribrigader medför enligt författaren en större flexibilitet att hantera varierande terrängtyper, motståndaren och konsolidering i *Rear*. Nytt för armén är att kombinerade vapen även behöver beakta verkan inom *Deep*. Vår gemensamma förståelse och kommunikation över detta blir central när vi exempelvis ska utveckla nya förmågor. Det mest framträdande exemplet då verkan inom *Deep* prioriterades bort var i försvarsbeslutet 2020 och den då beslutade anskaffningen av divisionsartilleri med eldrör istället för raketartilleri. Eldrörsartilleri kan endast tjäna som en förstärkning för brigadernas strid i *Close*, inte påverka striden inom *Deep*. Detta påtalades också av Försvarsmakten i dialogen med regeringskansliet.²²

Vikten av raketartilleri kan betraktas i det krig som nu sker i Ukraina. Genom skickligt taktiskt användande av HIMARS (amerikanskt raketartilleri) vid motoffensiven vid Kherson förstörde Ukraina järnvägar, broar och vägar som den ryska armén var beroende av för både manövrering och förstärkning av Kherson. Därigenom lyckades Ukraina forma stridsfältet för sina brigader och uppnådde också framgång i motoffensiven.²³ Ytterligare en bärande del vad avser kombinerade vapen är integreringen av luftstriden. Den amerikanska lösningen inom ramen för AirLand Battle-doktrinen var attackhelikoptern och attackflyget. Ett modernare och något billigare alternativ

skulle idag kunna utgöras av beväpnade UAV:er. Integreringen mellan manöverförband, striden på djupet med långskjutande artilleri och luftstriden blir ett fundament för att kunna uppnå kombinerade vapen. Kombinationen av mekaniserade förband och flyget användes också på ett mycket skickligt sätt av Tyskland under andra världskriget.²⁴ Om tyskarna lyckades med detta under 1940-talet kanske det kan vara inom räckhåll för svenska armén under 2020-talet.

För det femte, digitalisering av armén. Anskaffningen av LSS Mark handlar inte bara om ett nytt ledningssystem, det innebär en konceptuell förändring som vi ännu inte förstått vidden av. Genom en snabbare och mer precis lägesuppfattning avseende både egna förband och motståndaren kommer digitaliseringen av armén att erbjuda möjligheter och ett tempo i vår strid som dagens metoder med radio och papperskarta inte är i närheten av. Särskilt framträdande kommer detta att bli inom ramen för mörkerstrid som tillsammans med övriga mörkerförmågor inom vår förbandsorganisation har möjlighet att utvecklas till en betydande multiplikator för vår strid. Lägg till en utveckling av drönare organisatoriskt och koppla detta till vår bekämpningskedja med granatkastare, artilleri och patrullrobotar så har vi en betydande evolution kring hur striden förs inom markdomänen.

Det finns självklart utmaningar med införandet och även svagheter med systemet i dagsläget men teknikutvecklingen är något vi helt enkelt måste omfamna. Vi står med ena benet i den fjärde industriella revolutionen,²⁵ och samtliga tidigare industriella revolutioner har på ett betydande sätt påverkat den militära utvecklingen.²⁶ En armé som inte omfamnar den tekniska utvecklingen kommer tvingas att slåss på morgondagens slagfält med utdaterade metoder. Exempel på detta kan utgöras av den brittiska flottans

syn på slagskeppet och oviljan att ta till sig flyget och hangarfartygen eller varför inte fältmarskalken Sir John French syn på kulsprutan visavi kavalleriet.²⁷

The machine gun has no stopping power against the horse. With their equine mobility, with their sword and lances and with the power of the massed charge the cavalry could continue to rule the battlefields of the Great War as it had for Napoleon.

Field Marshal Sir John French, 1914

Digitaliseringen av armén kommer inte att försvinna, den är här för att stanna och kommer fortsätta att utvecklas. Detta måste bli bärande för oss och påverka våra interna kurser, fordonsutbildningar, taktikutveckling m m. Därvid är digitaliseringen mer än en materielanskaffning, det är en konceptuellt viktig beståndsdel i utvecklingen av armén mot 2030-talet.

Men är inte det som nu beskrivits lite för abstrakt för att skapa en gemensam syn? Hur ska armén slåss söder om Mälaren, hur ska den slåss i övre Norrland? Eller i Karelen, eller östra Polen för den delen? Nej, den gemensamma konceptuella synen kan inte helt dimensioneras utifrån vår nuvarande eller kommande försvarsplanering. När nationen kallar på armén för att slåss för vår frihet och oberoende så kan vi inte veta exakt hur det kriget ser ut. Tänk om vi bara skulle dimensionera armén för att möta några få bataljonstaktiska grupper. Reflektera i detta avseende över skillnaderna för armén att strida mot en armé som endast består av kontraktsanställda visavi mobiliserad med hundratusentals soldater.

Ett allt för utrerat förhållningssätt kopplat till en potentiell motståndares förmåga i dagsläget riskerar att vi bygger vår egen Maginotlinje. Den gemensamma konceptuella idén bygger enligt undertecknad på förmågan att genomföra storskaliga mark-

operationer – inledningsvis sammanfattat i brigadförmåga i divisions ram. Detta är i sin tur uppbyggt på 1) uppdragstaktik, 2) inramning av slagfältet, 3) manövertänkande, 4) kombinerade vapen och 5) digitalisering av armén. Genom detta skapar vi en grund för att hantera den mest komplexa och allvarliga situation som armén och landet kan hamna i.

Med denna gemensamma konceptuella grund behöver vi hantera en fortsatt förmågeutveckling omfattande organisation, ledning, personal och materielanskaffning. Självklart påverkar detta även träning och utbildning vilket utvecklas kort nedan.

Träning och utbildning

Vad avser träning och utbildning så kommer brigadförmåga i divisions ram med ett stort antal utmaningar. Vår förbandsproduktion måste utvecklas så att vi når till skedet att kunna träna brigad i divisions ram. För att nå dit måste en kulturell förflyttning ske och ett omfamnande av den nyligen utgivna Handbok grundutbildning armén 2022. I detta avseende faller det på chefer i organisationen att kunna förklara vad tillräckligt bra innebär. Tillräckligt bra handlar inte om att soldaterna ska vara mediokra när de muckar. Snarare handlar det om att de ska vara tillräckligt bra för att kunna hantera nästa skede i utbildningen och därigenom växa. Förmåga på olika nivåer nås genom att öva och omsätta det på nivån ovanför. En pluton blir inte duglig förrän den interagerar i kompaninivån, ett kompani uppnår inte duglighet innan den förstår att strida i bataljons ram o s v. Detta gör att vi snabbara måste komma till befattnings- och förbandsskedet. Exempelvis är den gängse uppfattningen att den grundläggande militära utbildningen (GMU) är 12 veckor långt. Icke!! Vissa typer av soldater kanske

genomför fyra veckors GMU innan de påbörjar sin befattningsutbildning.

En stridsvagnssoldat bör absolut senast efter fem veckor påbörja sin befattningsutbildning för att nämna ett exempel. Detta innebär på intet sätt att vi ska slarva igenom utbildningen eller riskera att sätta våra värnpliktiga i en för svår situation. Vi måste anpassa våra tidiga förbandsövningar till soldaternas utbildningsnivå. Inom detta område måste armén av samma skäl i det längsta undvika dubbel- eller trippelbefattningar så som signalist, fordonsförare och granatgevärsskytt för att nämna ytterligare ett exempel. Handbok grundutbildning armén 2022 är en skrift som ligger helt rätt i tiden, utmaningen nu är att skapa förståelse för den och implementera den på riktigt. Inte minst vad gäller start för våra centrala och regionala befattningsutbildningar. Det räcker inte med att vissa delar av armén anpassar sig om inte alla går i takt.

Utöver förbandsträning kommer brigadförmåga i divisions ram även att ställa nya krav på vår officersutbildning. Vilket genomslag har idag storskaliga markoperationer vid våra funktionsskolor. Hur tränas luftvärnsofficerare, fältarbetsofficerare, artilleriofficerare i divisions strid? Hur har detta förändrat brigadbedömanden som våra kapteselever genomför vid Markstridsskolan? Även Försvarshögskolan (FHS) och det högre officersprogrammet (HOP) står inför en betydande utmaning. Vi måste nu bygga taktisk kompetens hos våra blivande majorer och överstelöjtnanter som omfattar divisions- och armékårsnivån. De kommer att tjänstgöra i dessa nivåer inom armén och i Nato-strukturer. I dagsläget kommer de blivande HOP-eleverna med en ofta rudimentär brigadtaktik från kaptensutbildningen. Denna brigadtaktik kan generellt sett inte anses befäst på något sätt.

Utifrån detta går de vidare till att studera både operationskonst och strategi vilket i sig inte är fel. Vi måste dock omfamna det faktum att storskaliga markoperationer inom markdomänen omfattar både division och armékår. För att arméofficerare på ett relevant sätt ska kunna ge chefer på operativ och militärstrategisk nivå råd krävs också att de behärskar den högre armétaktiken. Detta gör att HOP måste utvecklas och omhändertara armétaktik på ett betydligt mer omfattande sätt än idag. Att helt lämna vår utbildning till FHS, alternativt divisionschefens fältövning – detta för att förankra vår gemensamma konceptuella grund. Gemensamma övningar inom armén måste även innehålla relevanta forum för erfarenhetsutbyten och omhändertagande av detsamma.

Avslutning

Omfammandet av storskaliga markoperationer kommer att vara nödvändigt för armén. Genom att konceptuellt närma oss en gemensam syn på de bärande fundamenten i detta kan vi skapa en gemensam målbild att utvecklas från. Storskaliga markoperationer ger en nödvändig och långsiktig inriktning varifrån vår förmågeutveckling kan ske. Samtidigt kvarstår flera frågor. Hur ser armén på ett ersättningsystem för att hantera den stora mängd skadade och döda som kommer att uppstå inom ramen för storskaliga markoperationer? Hur ska divisionen lämpligast organiseras för att uppnå synergier med de förmågor som behövs för att möta vår gemensamma konceptuella idé över hur armén strider? Ska ett obemannat arméflyg återinföras för att kunna utveckla divisionens strid på djupet? Hur ska ledningen inom markdomänen se ut för att samordna armén och övriga delar som strider inom markdomänen? Den sistnämnda frågan kan vara en av de viktigaste

Försvarsmakten har att hantera för att skapa enkelhet, möjlighet för uppdragstaktik och förutsättning för integrering i Nato inom markdomänen.

Oavsett svar på de senaste frågorna gör vi bäst i att acceptera och utveckla armén

för att kunna möta den storskalighet inom markoperationer som SACEUR ger uttryck för i inledningen av denna artikel.

Författaren är överste och chef för 4:e mekaniserade brigaden.

Noter

1. Cavoli G, Christopher, citat från SACEUR's tal vid Folk och Försvar i Sälen 9 januari 2023.
2. Ledwidge, Frank: "Ukraine war: What are Russia's strategic aims and how effectively are they achieving them?", *The Conversation*, 2022-03-02.
3. Fox, Amos C: "Reflections on Russia's 2022 invasion of Ukraine – Combined arms warfare, the battalion tactical group and wars in a fish-bowl", *Land Warfare Paper*, nr 149, september 2022, s 8.
4. Regeringsbeslut 2020-12-17, Inriktning för Försvarsmakten 2021-2025, s 7.
5. Två divisionsartilleribataljoner, en divisionsunderhållsbataljon, en divisionstelekrigbataljon och en divisionsingenjörbataljon.
6. *Försvarsmaktens budgetunderlag för 2024*, Försvarsmakten, bilaga 2, s 6.
7. Jansson, Stefan: *Officersprofessionen i förändring*, Uppsats Försvarshögskolan 2005, s 22-23.
8. Burket, Dennis S: *Large Scale Combat Operations – The Division Fight*, the Army University Press, 2019, s 11.
9. Batschelet, Allen; Runey, Mike och Meyer, Gregory Jr: "Breaking the tactical fixation: The Division's Role", *Military Review*, november-december 2009, s 42.
10. Burket, Dennis S (red): *Large Scale Combat Operations – The Division Fight*, Army University Press, 2019, s 12.
11. US Army: *Field Manual 3-0 Operations (FM 3-0)*, Department of the Army, 2022, s 1-2. Se även *Nato AJP 3.2 Allied Joint Doctrine for Land Operations*, Edition B, version 1, feb 2022 och *ATP-3.2.1 Conduct of Land tactical operations*, Ed C ver 1, feb 2022.
12. Op cit, *Field Manual Operations 3-0 (FM 3-0)*, se not 11, s 1-9.
13. *Förordning (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten 2023*, Regeringskansliet, §1.
14. Op cit, *Nato, AJP 3.2 Allied Joint Doctrine for Land Operations*, se not 11, s 14.
15. Op cit, *Field Manual Operations 3-0 (FM 3-0)*, se not 11, s 2-19.
16. Smith, Jeremy: "Leadership during Large-Scale Combat Operations", *Military Review*, januari-februari 2020, s 32.
17. Perkins, David G: "Multi Domain Battle – Driving Change to Win in the Future", *Military Review*, juli-augusti 2017, s 7.
18. Inom ramen för *Multi Domain Operations* har *Deep*, *Close* och *Rear* utvecklats med områden för *strategic deep*, *operational support* och *strategic support*. Detta utvecklas inte närmare i denna artikel.
19. Op cit, *Field Manual 3-0 Operations (FM 3-0)*, se not 11, s 3-30.
20. Op cit, *Nato, AJP 3.2 Allied Joint Doctrine for Land Operations*, se not 11, s 62.
21. *Doktrin för gemensamma operationer 2020*, Försvarsmakten, s 29-30.
22. *Försvarsmaktens kompletterande budgetunderlag för 2021*, Försvarsmakten, bilaga 1, s 8.
23. Schuler, Adam: "Ukraine: The Deep Battle", *Defence iQ*, 2023.
24. Johnson, David: "The tank is dead: Long live the javelin, the switchblade, the..?", *War on the Rocks*, april 2022, s 2.
25. Författarens beskrivning av de olika industriella revolutionerna, den första – kol och ångmaskinen, den andra – elektricitet och olja, den tredje – elektronik och nukleär, den fjärde – digitalisering (+), molnteknologi, AI.
26. Boot, Max: *War Made New – Technology, Warfare and the Course of History*, Gotham Books, New York 2006, s 295.
27. Granatstein, J L: "The first World War brought the end of cavalry and the advent of the tank", *MacClean's Magazine*, november 6, 2018.